

شناسه دستور	مقررات - شرح دستور (۲)
عنوان دستور	بررسی مراتب پیشنهاد اصلاح و بازنگری آیین نامه بند (ج) ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۴
شرح دستور	دبیرخانه کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور در مقام اجرای اهداف و وظایف خود و با همکاری مرکز پژوهش های مجلس، با برگزاری جلسات متعدد کارشناسی و با حضور نمایندگان و فعالین بخش خصوصی به بررسی مشکلات موجود در حوزه معاملات بخش عمومی با موضوع «قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن» پرداخته است تا بتواند پیشنهادهایی را در جهت بهبود محیط کسب و کار در این زمینه محضر کمیته ماده ۱۲ ارایه نماید که مراتب آن به شرح ذیل است: اگرچه قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن دارای نوآوری و گشایش های ارزشمندی در نظام معاملات بخش عمومی کشور است، لیکن در مواردی نیز دچار نقایص قانونی جدی و بزرگی می باشد. بخش عمده ای از اشکالات محیط حقوقی معاملات بخش عمومی، از طریق اصلاح نقاط ضعف آیین نامه های اجرایی قانون برگزاری مناقصات قابل حل است؛ لذا در گام نخست، شناسایی مهم ترین نقایص در آیین نامه بند (ج) ماده (۱۲) این قانون در دستور کار دبیرخانه قرار گرفته است که باید به تعیین شاخصهای اندازه گیری و روش ارزیابی مناقصه گران بپردازد. قانونگذار فرایند ارزیابی کیفی را با هدف ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران و انتخاب پیمانکاران یا تامین کنندگان توانمند در مناقصات و در نتیجه موفقیت فعالیتها و پروژه های بخش عمومی پیش بینی و وضع کرده است تا با این روش، احتمال ریسک شکست پروژه ها در کشور کاهش یابد. اگر چه در تدوین و ابلاغ آیین نامه اجرایی بند (ج) ماده (۱۲) قانون، سعی گردیده تا روش و چارچوب مشخصی برای ارزیابی ارایه شود ولی بررسی ها نشان می دهد پس از گذشت ۱۲ سال از اجرای این آیین نامه، ایرادات و اشکالاتی متوجه آن می باشد که کارایی و اثربخشی آن را تا حد زیادی کاهش داده و به دلیل عدم شفافیت در بعضی از مواد قانونی آن، مناقصه گران و دستگاه های مناقصه گزار را در اجرا با مشکل مواجه نموده است؛ لذا در این شرح دستور سعی شده اشکالات و نواقصی که به این آیین نامه وارد بوده و همچنین معضلات و مشکلاتی که مناقصه گران و مناقصه گزاران در اجرای این آیین نامه با آن مواجه هستند، بررسی گردد.
ایرادات و مشکلات مطروحه	رئوس ایرادات و مشکلات آیین نامه از منظر ذینفعان بخش خصوصی به شرح ذیل است: ۱. جامع نبودن تعاریف و وجود ابهام و اشکال در برخی از آن ها هرگونه درک، تبیین مفاهیم و تفسیر مواد متنی در قوانین و آیین نامه ها متوقف بر ارائه تعریف صحیح جامع و مانع از مفاهیم فنی، تخصصی و اصطلاحات به کار رفته در آن ها است، لیکن در آیین نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات، اصطلاحات به صورت جامع و مانع تعریف نشده اند و این امر سبب عدم درک درست از مواد آن شده است؛ از جمله این تعاریف عبارتند از: ۱.۱ در بند ۱۳ ماده ۲ پیمانکاری اینگونه تعریف می گردد: "فعالیت هایی برای ساخت تمام یا بخشی از یک طرح یا پروژه که مشتمل بر یک یا چند نوع از خدمات زیر باشد: ساخت، ساخت و نصب، خدمات طراحی همراه با ساخت، خدمات نگهداری و بهره برداری، مشارکت مالی همراه با ساخت" همانطور که ملاحظه

می شود در این تعریف تنها به پیمانکاری ساخت توجه شده و اشاره ای به سایر انواع قراردادهای پیمانکاری نشده است، لذا باید بازنگری در تعریف آن صورت گیرد.

۱،۲ در بند ۹ ماده ۲ در تعریف تهیه فهرست کوتاه که عنوان شده است: "فرایندی که در آن از بین کسانی که اسناد ارزیابی کیفی مناقصه گران را ارسال کرده اند، تعدادی که بر اساس این آیین نامه توان انجام تعهدات موضوع مناقصه را داشته باشند، برای شرکت در مناقصه محدود برگزیده می شوند." همانطور که ملاحظه می شود بین ارزیابی کیفی با موضوع مناقصه محدود خلط مبحث ایجاد شده است و این تعریف در این آیین نامه راهگشا نبوده است.

۱،۳ در بند ۱۶ ماده ۲ که اشعار می دارد: "تأمین کالا عبارت است از تأمین مصالح، تجهیزات، کالا و خدمات مرتبط که در قالب قرارداد خرید، مشتمل بر یک یا چند مورد زیر باشد: تولید یا عرضه، حمل، نصب، پشتیبانی"، از تعریف منسجم و مناسبی استفاده نشده است و عبارت مشتمل بر یک یا چند مورد در این تعریف می تواند یک مورد مانند نصب تنها و یا حمل تنها را نیز در برگیرد که این امر صحیح نمی باشد.

۱،۴ در بند ۱۸ ماده ۲ که اشعار دارد: "پیمانکاری عمومی عبارت است از فعالیتهایی مشتمل بر کار پیمانکاری، تأمین کالا و تأمین تمام یا بخشی از منابع مالی طرح یا پروژه و مدیریت"، در اینجا مشخص نیست که وجه تمایز اصلی GC که ترجمه صحیح آن پیمانکار کل است، تأمین کالا می باشد و یا تأمین بخشی از منابع مالی؟ لذا این تعریف مشخص می کند که اساس و سوابق قانونی آن در این آیین نامه رعایت نشده است.

۲. نگارش آیین نامه بدون توجه به قانون برگزاری مناقصات و عدم تطابق الفاظ آن با قانون و عدم توجه به اصول اساسی تدارکات

از جمله اصول نگارش متون حقوقی این است که هر یک از قوانین و مقررات فرودست نمی تواند از چارچوب قوانین و مقررات فرادست خارج باشد و همچنین مواد قانونی جامع و مانع تدوین می گردند تا ضمن شمول آن به تمام موارد لازم، موارد غیرضروری در آن گنجانده نشود. حصول این موضوع، نیازمند پرهیز از پیچیده نویسی و مغایر نویسی است، لذا مفاد مغایر با آن، سبب از بین رفتن شفافیت و ایجاد تفسیر، عملکردهای متفاوت و سلیقه ای می گردد. از جمله این موارد در این آیین نامه عبارت است از:

۲،۱ در تعیین معیارهای ارزیابی کیفی پیمانکاران:

با مقایسه ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات و ماده ۱۶ آیین نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات (پیوست شماره ۱) این نتیجه حاصل می شود که تناظر یک به یک معیارها بین این ۲ ماده برقرار نمی باشد و آیین نامه، با افزایش دامنه معیارها، ارزیابی کیفی را به دو گروه عمومی و اختصاصی (بر مبنای نصاب معاملات و نوع پیمانکاری) تقسیم نموده است. ضمن آنکه به دلیل استفاده از عبارت «حداقل به شرح زیر است» در ماده ۱۶ آیین نامه، قالب معیارهای ارزیابی در قانون به قالب تمثیلی هدایت شده است؛ لذا استفاده از کلمه حداقل در ارزیابی توان انجام تعهدات پیمانکاران، این امکان را برای عده ای فراهم می آورد تا معیارهایی را برای پذیرش یا عدم پذیرش اشخاص وضع نمایند که در نتیجه، اعمال سلیقه صورت می گیرد. به طور مثال:

۱. اولین معیار صریح مندرج در قانون تحت عنوان «تضمین کیفیت خدمات و محصولات»، از معیارهای ارزیابی کیفی در کارهای پیمانکاری حذف شده است.
۲. مواردی مانند توان تجهیزاتی و توان فنی و برنامه ریزی اضافه گردیده است.
۳. با تذکر هیأت تطبیق مجلس در تاریخ ۸۶/۲/۱۲ ماده ۱۶ اصلاح و عبارت دانش در زمینه مورد نظر که در ماده ۱۲ آمده است، به آن اضافه گردید، لیکن روش اندازه گیری دانش در مواد بعدی این آیین نامه شناسایی نگشت، لذا فاکتور مطرح در قانون نادیده گرفته شده است.
۴. با بررسی ماده ۱۶ و ۱۷ (پیوست شماره ۲) آیین نامه در خصوص ارزیابی تجربه پیمانکاران مشخص می شود که ابهامات و سوالات زیادی در اجرا ایجاد شده است که آیا تجربه مورد نظر باید حاصل از یک قرارداد با بخش عمومی باشد یا قرارداد با بخش خصوصی نیز مورد تایید است؟ اگر مورد تایید است آیا تجربه یک کار مشابه با حجم معادل در بخش عمومی و بخش خصوصی یکسان است؟ در قرارداد با بخش خصوصی مستندات اجرای کار خود اظهاری و تصویر قرارداد است؟ منظور از حجم معادل چیست؟ احجام کار و یا مبلغ قرارداد؟ اگر مبلغ مورد نظر نباشد تشخیص حجم معادل در قراردادهای با موضع غیر همگن و نیز قراردادهای نه کاملاً مشابه بدون معیار خواهد بود (قرارداد اتوبوس و تاکسیرانی و مینی بوس)، کارهای مشابه انجام شده در رشته و زمینه کار و تجربه قابل مقایسه و نه کاملاً مشابه چه مفهومی دارد؟ و ...

۲،۲ در تعیین معیارهای ارزیابی کیفی تامین کنندگان کالا:

با مقایسه ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات و ماده ۲۴ این آیین نامه (پیوست شماره ۳) این نتیجه حاصل می شود که این ماده نیز از چارچوب قانونی خارج شده است و لفظ حداقل نشانه تمثیلی بودن یا قابلیت افزایش مواردی به بند الف ماده ۲۴ آیین نامه می باشد؛ لذا مناقصه گزار می تواند علاوه بر معیارهای قانونی اقدام به تعریف معیارهای دیگری علاوه بر معیارهای مزبور نماید.

همچنین در ماده ۲۴ آیین نامه مشخص نیست تفاوت ارزیابی مشتریان قبلی و حسن شهرت با حسن سابقه چیست؟ چرا که مبنای حسن سابقه نیز اصولاً بر مبنای رضایت مناقصه گزاران قبلی می باشد.

نکته قابل توجه دیگر، درج معیار تضمین کیفیت و خدمات برای معاملاتی با نصاب مشخص می باشد و مفهوم مخالف آن این است که در موارد کمتر از نصاب مذکور، ضرورت درج این معیار مصرح و الزامی در قانون وجود ندارد.

۲،۳ فرایند ارزیابی کیفی مناقصه گران:

با بررسی بند ب ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات و ماده ۳ و ۴ آیین نامه اجرایی (پیوست شماره ۴) مشخص می گردد که فی مابین این دو ماده تطابق کلامی وجود ندارد و آیین نامه بدون توجه به آن نگارش شده است.

شایان ذکر است با عنایت به بند پ ماده ۹ آیین نامه که اشعار دارد "نتایج ارزیابی کیفی باید با تنظیم صورت جلسه ای طبق مقررات آیین نامه نظام مستند سازی و اطلاع رسانی مناقصات با امضای اعضای منتخب رییس دستگاه مناقصه گزار و یا کمیته فنی-بازرگانی به رییس دستگاه مناقصه گزار گزارش شود." اعضای منتخب رییس دستگاه مناقصه گزار، مصداق دستگاه مناقصه گزار در ماده ۴ آیین نامه است که با توجه به آن، نیازی به فرستادن ارزیابی کیفی در مناقصات ۲ مرحله ای به دستگاه مرکزی که فاقد کمیته های متمرکز است، نمی باشد و همچنین فرستادن ارزیابی کیفی به دستگاه مرکزی، سبب پیچیده و سنگین شدن مناقصات ۲ مرحله ای می شود، لذا عبارت دستگاه مرکزی باید از ماده ۴ حذف گردد.

جمع بندی کارگروه مورخ ۹۶/۲/۱۰ و ۹۶/۲/۱۷	موضوع در جلسات کارگروه کارشناسی مورخ ۹۶/۲/۱۰ و ۹۶/۲/۱۷ با حضور نمایندگان اتاق ایران، مرکز پژوهش های مجلس و فعالین بخش خصوصی در این حوزه به مدت ۲۰۰ نفر ساعت طرح و بررسی گردید. در پایان با توجه به مباحث مطروحه، جمع بندی بدین شرح بود که پیشنهادات اصلاح آیین نامه های مربوط به قانون برگزاری مناقصات با اولویت آیین نامه بند (ج) ماده ۱۲ قانون، در صحن اصلی کمیته ماده ۱۲ مطرح شود.
پیشنهاد دبیرخانه	اصلاح آیین نامه بند (ج) ماده (۱۲) قانون برگزاری مناقصات در دستور کار هیأت دولت قرار گیرد و پیشنهادات به شرح ذیل در اصلاح آیین نامه مدنظر قرار داده شود: ۱. تعاریف مهم و پایه ای در حوزه مناقصات، در آیین نامه جداگانه به عنوان محل رجوع در ۴ آیین نامه مربوط در حوزه مناقصات تعریف گردد و آن تعاریف در هریک از آیین نامه ها به فراخور نیاز مورد استفاده قرار گیرد و یا با بازنگری آیین نامه بند ج ماده ۱۲، مفاهیمی که در آیین نامه تضمین معاملات دولتی مصوب ۱۳۹۴ به کار رفته است، استفاده گردد. (پیوست شماره ۵) ۲. معیارهای ارزیابی کیفی باید به صورت شفاف، غیرقابل تفسیر و محدود به موارد ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات نگاشته شود و همچنین معیارهایی که اجازه ی تشخیص لزوم آن وجود دارد، باید به صورت غیر قابل تفسیر و تغییر مشخص شود. (پیوست شماره ۵) ۳. ماده ۳ آیین نامه با توجه به بند ب ماده ۱۲ قانون مورد بازنویسی قرار گیرد و مواد بعدی مرتبط نیز با توجه به آن نگارش گردد. (پیوست شماره ۵)
فهرست مستندات و مدارک پشتوانه	۱. مواد قانونی به ویژه قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ و آیین نامه اجرایی بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۴ ۲. نقد، بررسی و پیشنهادات ارائه شده توسط مرکز پژوهش های مجلس در خصوص آیین نامه اجرایی بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات فروردین ۱۳۹۶

ماده ۱۶ آیین نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات	ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات
ماده ۱۶- معیارهای ارزیابی پیمانکاران الف - معیارهای عمومی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در کارهای پیمانکاری حداقل به شرح زیر است: ۱- تجربه (سابقه اجرایی) ۲- حسن سابقه در کارهای قبلی ۳- توان مالی ب - در کارهای پیمانکاری که برآورد آنها بیش از بیست برابر نصاب معاملات متوسط باشد، علاوه بر معیارهای مذکور در بند "الف"، باید حداقل معیارهای زیر نیز لحاظ شود: ۱- توان تجهیزاتی ۲- توان فنی و برنامه‌ریزی پ - در کارهای پیمانکاری "طرح و ساخت" و پیمانکاری "بهره‌برداری" علاوه بر معیارهای بندهای "الف" و "ب" این ماده، برای ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید حداقل معیارهای زیر نیز لحاظ شود: ۱- دانش فنی در زمینه مطالعه و طراحی ۲- تجربه در زمینه تأمین کالا ۳- توان مدیریتی تبصره ۱- ارزیابی دانش فنی در زمینه مطالعه و طراحی طبق معیارهای ارزیابی کیفی مشاوران (موضوع آیین‌نامه اجرایی بند "هـ" ماده (۲۹) قانون) تعیین می‌شود. تبصره ۲- ارزیابی تجربه پیمانکار یا پیمانکاران فرعی وی در زمینه تأمین کالا براساس معیارها و ضوابط مذکور در فصل چهارم این آیین‌نامه تعیین می‌شود. ت - در پیمانکاری عمومی، علاوه بر معیارهای مذکور در بندهای "الف" تا "پ" این ماده، مبلغ یا درصد مشارکت مالی نیز می‌تواند مد نظر قرار گیرد. ث - گروههای مشارکت پیمانکاری در تمام مناقصات با هر مبلغ، باید کارکنان کلیدی سازمان اجرایی خود را معرفی کنند و چنانچه سازمان اجرایی پیمانکار کامل نباشد یا تعهدات طرفهای مشارکت با شرایط اجرای کار سازگار نباشد، پیمانکار یاد شده از فهرست کوتاه حذف می‌شود. ج - امتیازات پیمانکاران فرعی در ارزیابی کیفی پیمانکار اصلی لحاظ می‌شود.	ماده ۱۲- ارزیابی کیفی مناقصه‌گران الف - در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید موارد زیر لحاظ شود: ۱- تضمین کیفیت خدمات و محصولات. ۲- داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر. ۳- حسن سابقه. ۴- داشتن پروانه کار یا گواهینامه‌های صلاحیت، در صورت لزوم. ۵- توان مالی متقاضی برای انجام کار در صورت لزوم. ب - مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران به شرح زیر است: ۱- تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها. ۲- تهیه اسناد ارزیابی. ۳- دریافت، تکمیل و ارسال اسناد ارزیابی از سوی متقاضیان. ۴- ارزیابی اسناد دریافت شده و تعیین امتیاز هر یک از مناقصه‌گران و رتبه‌بندی آنها. ۵- اعلام اسامی مناقصه‌گران صلاحیتدار به کارفرما و امتیازات و رتبه آنها (تهیه لیست کوتاه) ۶- مستند سازی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران. ج - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون آیین‌نامه اجرائی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران را با رعایت موازین مقرر در این ماده که بیانگر شاخص‌های اندازه‌گیری و روش ارزیابی مناقصه‌گران باشد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۱۶ آیین نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات	ماده ۱۷ آیین نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات
ماده ۱۶- معیارهای ارزیابی پیمانکاران الف - معیارهای عمومی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در کارهای پیمانکاری حداقل به شرح زیر است: ۱- تجربه (سابقه اجرایی) ۲- حسن سابقه در کارهای قبلی ۳- توان مالی ب - در کارهای پیمانکاری که برآورد آنها بیش از بیست برابر نصاب معاملات متوسط باشد، علاوه بر معیارهای مذکور در بند "الف"، باید حداقل معیارهای زیر نیز لحاظ شود: ۱- توان تجهیزاتی ۲- توان فنی و برنامه‌ریزی پ - در کارهای پیمانکاری "طرح و ساخت" و پیمانکاری "بهره‌برداری" علاوه بر معیارهای بندهای "الف" و "ب" این ماده، برای ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید حداقل معیارهای زیر نیز لحاظ شود: ۱- دانش فنی در زمینه مطالعه و طراحی ۲- تجربه در زمینه تأمین کالا ۳- توان مدیریتی تبصره ۱- ارزیابی دانش فنی در زمینه مطالعه و طراحی طبق معیارهای ارزیابی کیفی مشاوران (موضوع آیین‌نامه اجرایی بند "هـ" ماده (۲۹) قانون) تعیین می‌شود. تبصره ۲- ارزیابی تجربه پیمانکار یا پیمانکاران فرعی وی در زمینه تأمین کالا بر اساس معیارها و ضوابط مذکور در فصل چهارم این آیین‌نامه تعیین می‌شود. ت - در پیمانکاری عمومی، علاوه بر معیارهای مذکور در بندهای "الف" تا "پ" این ماده، مبلغ یا درصد مشارکت مالی نیز می‌تواند مد نظر قرار گیرد. ث - گروه‌های مشارکت پیمانکاری در تمام مناقصات با هر مبلغ، باید کارکنان کلیدی و سازمان اجرایی خود را معرفی کنند و چنانچه سازمان اجرایی پیمانکار کامل نباشد یا تعهدات طرفهای مشارکت با شرایط اجرای کار سازگار نباشد، پیمانکار یاد شده از فهرست کوتاه حذف می‌شود. ج - امتیازات پیمانکاران فرعی در ارزیابی کیفی پیمانکار اصلی لحاظ می‌شود.	ماده ۱۷- ارزیابی تجربه پیمانکاران الف - ارزیابی تجربه پیمانکار (سابقه اجرایی) بر اساس اطلاعات مربوط به تعداد و نوع کارهای مشابه انجام شده در رشته و زمینه کار در پنج سال گذشته تعیین می‌شود. حداکثر امتیاز در صورتی احراز می‌شود که چهار کار مشابه با حجم معادل یا بیشتر از موضوع مناقصه توسط پیمانکار اجرا شده باشد و برای مقادیر کمتر، امتیاز تجربه به تناسب کاهش می‌یابد. تبصره- اگر متقاضیان ارزیابی دارای تجربه قابل مقایسه با پروژه پیشنهادی باشند، نباید آنها را تنها به دلیل نداشتن تجربه اجرایی دقیقاً مشابه پروژه مورد مناقصه حذف کرد. ب - در استعلام ارزیابی مناقصاتی که مبلغ برآوردی آنها بیش از یکصد برابر مبلغ معاملات متوسط باشد، برای امتیازدهی تجربه می‌توان تعداد و حجم کارهای واجد امتیاز را کمتر از موارد مذکور در بند "الف" این ماده تعیین کرد.

ماده ۲۴ آیین نامه بندج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات	ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات
ماده ۲۴- معیارهای ارزیابی تأمین کنندگان الف - ارزیابی کیفی تأمین کنندگان بر اساس حداقل معیارهای زیر انجام می شود: ۱- توان مالی ۲- ارزیابی مشتریان قبلی و حسن شهرت ۳- استانداردهای تولید ب - اگر مبلغ برآوردی تأمین کالا بیش از بیست برابر نصاب معاملات متوسط باشد، علاوه بر معیارهای بند "الف" این ماده، باید معیارهای زیر نیز منظور شود: ۱- نظام کیفیت و نحوه تضمین محصولات (گارانتی) ۲- ظرفیت تولید پ - چنانچه به تشخیص مناقصه گزار معیارهای دیگری علاوه بر معیارهای یاد شده در بند "الف" این ماده لازم باشد، اهمیت وزنی و روش امتیازدهی باید در استعلام ارزیابی تشریح شود.	ماده ۱۲- ارزیابی کیفی مناقصه گران الف - در ارزیابی کیفی مناقصه گران، باید موارد زیر لحاظ شود: ۱- تضمین کیفیت خدمات و محصولات. ۲- داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر. ۳- حسن سابقه. ۴- داشتن پروانه کار یا گواهینامه های صلاحیت، در صورت لزوم. ۵- توان مالی متقاضی برای انجام کار در صورت لزوم. ب - مراحل ارزیابی کیفی مناقصه گران به شرح زیر است: ۱- تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها. ۲- تهیه اسناد ارزیابی. ۳- دریافت، تکمیل و ارسال اسناد ارزیابی از سوی متقاضیان. ۴- ارزیابی اسناد دریافت شده و تعیین امتیاز هر یک از مناقصه گران و رتبه بندی آنها. ۵- اعلام اسامی مناقصه گران صلاحیتدار به کارفرما و امتیازات و رتبه آنها (تهیه لیست کوتاه) ۶- مستند سازی ارزیابی کیفی مناقصه گران. ج - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاه های اجرائی حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون آیین نامه اجرائی ارزیابی کیفی مناقصه گران را با رعایت موازین مقرر در این ماده که بیانگر شاخص های اندازه گیری و روش ارزیابی مناقصه گران باشد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۳ و ۴ آیین نامه بند ج ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات	بند ب ماده ۱۲ قانون برگزاری مناقصات
ماده ۳- فرایند ارزیابی کیفی مناقصه‌گران فرایند ارزیابی کیفی مناقصه‌گران شامل مراحل زیر می‌باشد: ۱- تمهیدات ارزیابی (موضوع ماده ۶" این آیین‌نامه) ۲- انتشار آگهی ارزیابی (موضوع ماده ۷" این آیین‌نامه) ۳- توزیع استعلام ارزیابی و دریافت پاسخ متقاضیان (موضوع ماده ۸" این آیین‌نامه) ۴- ارزیابی و امتیازدهی (موضوع ماده ۹" این آیین‌نامه) ۵- تهیه و اعلام فهرست/ لیست کوتاه (موضوع ماده ۱۰" این آیین‌نامه)	ب - مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران به شرح زیر است: ۱- تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها. ۲- تهیه اسناد ارزیابی. ۳- دریافت، تکمیل و ارسال اسناد ارزیابی از سوی متقاضیان. ۴- ارزیابی اسناد دریافت شده و تعیین امتیاز هر یک از مناقصه‌گران و رتبه‌بندی آنها. ۵- اعلام اسامی مناقصه‌گران صلاحیتدار به کارفرما و امتیازات و رتبه آنها (تهیه لیست کوتاه) ۶- مستند سازی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.
ماده ۴- مسئولیتها در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران الف - ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در مناقصات دو مرحله‌ای از سوی دستگاه مرکزی و یا به تشخیص وی برعهده کمیته فنی- بازرگانی و در مناقصات یک مرحله‌ای بر عهده کمیسیون مناقصه می‌باشد. این وظایف عبارتند از: ۱- بررسی کفایت و تأیید گزارش شناخت ۲- تعیین معیارهای ارزیابی و وزن آنها ۳- تأیید مفاد استعلام ارزیابی ۴- امتیازدهی به متقاضیان در خصوص هر یک از معیارهای ارزیابی ۵- ارزیابی نهایی مناقصه‌گران و تهیه فهرست کوتاه مناقصه‌گران صلاحیتدار برای دعوت به مناقصه محدود ب - مسئولیت تهیه استعلام ارزیابی کیفی بر عهده واحدی می‌باشد که به سفارش وی مناقصه برگزار شده است. تبصره- در صورتی که از خدمات مدیر طرح استفاده شود، می‌توان به تشخیص بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار مسئولیتهای موضوع بندهای "الف" و "ب" این ماده را بر عهده مدیر طرح قرار داد. پ - در صورت ضرورت، سازمان باید دستورالعملها، استانداردها و راهنمای ارزیابی کیفی مناقصه‌گران را تهیه، بهنگام و در پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات منتشر کند.	

ردیف	نشانی مقرر	متن کنونی از آیین‌نامه (مقرر)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
۱	[۱۲/۲/۹] بند ۹ ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی بند «ج» ماده (۱۲) قانون	۹- تهیه فهرست کوتاه: فرآیندی که در آن از بین کسانی که اسناد ارزیابی کیفی مناقصه‌گران را ارسال کرده‌اند، تعدادی که بر اساس این آیین‌نامه توان انجام تعهدات موضوع مناقصه را داشته باشند، برای شرکت در مناقصه محدود برگزیده می‌شوند.	خلط لزوم ارزیابی کیفی با موضوع برگزاری مناقصه محدود است. طبق [۵/ب/۱۲/قیم]: «تهیه لیست کوتاه»: «اعلام اسامی مناقصه‌گران صلاحیت‌دار به کارفرما و امتیازات و رتبه آنها» که البته صرفاً برای برگزاری مناقصه محدود نیست و بلکه به طریق اولی در مناقصات عمومی که افراد بدون ارزیابی قبلی شخصیت وارد شده‌اند بیشتر ضرورت دارد. فرع بر این موضوع اساسی می‌توان پرسید که این عبارت یعنی «تهیه فهرست کوتاه» در کجای آیین‌نامه به کار رفته است؟ در [۵/۳/۱۲] و [۵/الف/۴/۱۲] که در هیچ جا این تعریف گرهی باز نکرده است.	حذف این بند، یا جایگزینی آن با تعریف «فهرست کوتاه» و نه «تهیه فهرست کوتاه»: «فهرست کوتاه»: فهرست جامع کلیه مناقصه‌گران دارای توان انجام تعهدات موضوع مناقصه که از طریق ارزیابی کیفی آن مناقصه شناسایی شده‌اند و مجاز به شرکت در ادامه فرایند آن مناقصه هستند. در صورت رعایت نکات مندرج در ماده‌ی ۱۲ [اصلاح‌شده] این آیین‌نامه، «فهرست کوتاه» می‌تواند به استناد بند «ب» ماده‌ی ۲۶ قانون، از طریق ارسال فراخوان به تمام اشخاص دارای توان درج و تکمیل‌شده‌ی آن فهرست، در «مناقصات محدود» آینده مورد استفاده و استناد قرارگیرد.
۲	[۱۲/۲/۱۳] ۱۳- کار پیمانکاری: فعالیت‌هایی برای ساخت تمام یا بخشی از یک طرح یا پروژه که مشتمل بر یک یا چند نوع از خدمات زیر باشد: ۱۳-۱. ساخت. ۱۳-۲. ساخت و نصب. ۱۳-۳. خدمات طراحی همراه با ساخت. ۱۳-۴. خدمات نگهداری و بهره‌برداری. ۱۳-۵. مشارکت مالی همراه با ساخت.	۱۳- کار پیمانکاری: فعالیت‌هایی برای ساخت تمام یا بخشی از یک طرح یا پروژه که مشتمل بر یک یا چند نوع از خدمات زیر باشد: ۱۳-۱. ساخت. ۱۳-۲. ساخت و نصب. ۱۳-۳. خدمات طراحی همراه با ساخت. ۱۳-۴. خدمات نگهداری و بهره‌برداری. ۱۳-۵. مشارکت مالی همراه با ساخت.	پیمانکاری فقط به معنای محدود پیمانکاری احداث در نظر گرفته شده است. انواع پیمانکاری بهره‌برداری، تعمیر و نگهداری، ترابری، باربری، مسافربری و ... که خدمات مورد نیاز مناقصه‌گزاران هستند را از دامنه تعریف خارج کرده است.	استفاده از تعاریف درست و مناسب مانند تعاریف منسجم و مناسب آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی ۱۳۹۴ پیمانکاری: هر نوع خدمت که بر اساس فعالیت مشخص و قیمت کل یا قیمت واحد کار مشخص و به صورت حجمی قابل واگذاری به اشخاص باشد از قبیل پیمانکاری احداث، پیمانکاری باربری و ترابری، پیمانکاری ساخت، پیمانکاری امور اداری و تایپ، پیمانکاری نظیف، پیمانکاری طبخ غذا.
۳	[۱۲/۲/۱۶] ۱۶- تأمین کالا: تأمین مصالح، تجهیزات، کالا و خدمات مرتبط که در قالب قرارداد خرید، مشتمل بر یک یا چند مورد زیر باشد: ۱۶-۱. تولید یا عرضه. ۱۶-۲. حمل. ۱۶-۳. نصب. ۱۶-۴. پشتیبانی. به شرط آنکه مجموع برآورد خدمات نصب و پشتیبانی کمتر از بیست و پنج درصد مبلغ برآوردی موضوع معامله باشد.	۱۶- تأمین کالا: تأمین مصالح، تجهیزات، کالا و خدمات مرتبط که در قالب قرارداد خرید، مشتمل بر یک یا چند مورد زیر باشد: ۱۶-۱. تولید یا عرضه. ۱۶-۲. حمل. ۱۶-۳. نصب. ۱۶-۴. پشتیبانی. به شرط آنکه مجموع برآورد خدمات نصب و پشتیبانی کمتر از بیست و پنج درصد مبلغ برآوردی موضوع معامله باشد.	مشتمل بر یک یا چند مورد زیر، یعنی مشتمل یک مورد مانند «نصب» تنها یا «حمل» تنها نیز می‌تواند باشد. اما این درست نیست.	استفاده از تعاریف درست و مناسب مانند تعاریف منسجم و مناسب آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی ۱۳۹۴ تأمین کالا: تحویل انواع کالا که تأمین‌کننده (که ممکن است تولیدکننده یا فقط فروشنده آن باشد) با مشخصات و نیز در مکان، زمان و شرایط مقرر به مشتری کالا (مناقصه‌گزار) تحویل می‌دهد. در معاملاتی که موضوع آن ترکیبی از تأمین کالا و خدمات مرتبط باشد (لازم باشد که خدمات نصب و پشتیبانی در قالب همان قرارداد قرارگیرد) اگر مجموع برآورد خدمات نصب و پشتیبانی کمتر از بیست و پنج درصد کل مبلغ

ردیف	نشانی مقرر	متن کنونی از آیین نامه (مقرر)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
				برآوردی باشد، از نظر این آیین نامه معامله تأمین کالا محسوب می شود و در غیر این صورت پیمانکاری (نصب و پشتیبانی).
۴	[۱۲/۲/۱۸ ج]	۱۸- پیمانکاری عمومی: فعالیت هایی مشتمل بر کار پیمانکاری، تأمین کالا و تأمین تمام یا بخشی از منابع مالی طرح یا پروژه و مدیریت.	وجه تمایز اصلی GC که ترجمه مناسبتر آن هم «پیمانکار کل» است آیا تأمین کالا است؟ یا تأمین بخشی از منابع مالی؟ به نظر می رسد بر اساس سوابق قانونی این تعریف درست و مناسب نیست. در تبصره «۱» ماده (۲) «قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات» (مصوب ۱۲ اسفند ۱۳۷۵) آمده است که: «پیمانکار طراحی و ساخت به شرکت یا مؤسسه ای اطلاق می شود که مسوولیت انجام خدمات طراحی تفصیلی و اجرایی (طراحی مهندسی یا مهندسی فرآیند)، تهیه و تأمین کالا و تجهیزات، عملیات اجرایی، نصب و راه اندازی و مدیریت انجام این فعالیت ها در یک پروژه را بر عهده دارد.»	پیمانکاری کل: نوعی از فعالیت پیمانکاری که اغلب در خدمات پیمانکاری احداث وجود دارد و در آن پیمانکار علاوه بر پیمانکاری (مشتمل بر تأمین اقلامی از کالای مورد نیاز) وظیفه ی طراحی محصول (طراحی تفصیلی و طراحی اجرایی) تحویل شدنی (مستحقات) را نیز به عهده دارد.
۵	[۱۲/۴ ج]	ماده (۴)- مسوولیت ها در ارزیابی کیفی مناقصه گران (الف) ارزیابی کیفی مناقصه گران در مناقصات دومرحله ای از سوی دستگاه مرکزی و یا به تشخیص وی برعهده کمیته فنی- بازرگانی و در مناقصات یک مرحله ای از سوی مناقصه گزار و یا به تشخیص وی برعهده کمیته فنی- بازرگانی می باشد. این وظایف عبارتند از:	وارد کردن دستگاه مرکزی در مناقصات دومرحله ای یعنی دشوار و پیچیده ساختن فرآیند مناقصات دارای ارزیابی فنی بازرگانی. در حالی که طبق قانون، فارغ از نوع مناقصه، توان «دستگاه مناقصه گزار» (و نه «دستگاه مرکزی» ابداع و تعریف شده در آیین نامه) برای ارزیابی کیفی کافی بوده است و این بند آیین نامه سلب صلاحیت قانونی دستگاه مناقصه گزار است.	(الف) ارزیابی کیفی مناقصه گران برعهده مناقصه گزار یا به تشخیص وی کمیته فنی بازرگانی است. این وظایف عبارتند از:
۶	[۱۲/۷/الف/۶ ج]	۷- تشکیل کمیته فنی - بازرگانی یا ابلاغ ارزیابی کیفی به مدیر طرح، حسب مورد.	در قانون وظیفه ارزیابی کیفی به «کمیته ی فنی بازرگانی» یعنی حداقل ۳ شخص (نفر) با امضای حرفه ای مشخص قابل واگذاری اعلام شده است. این متفاوت است با واگذاری امور به یک شرکت. این روش معرفی شده در قانون قائم به شخصیت حرفه ای اشخاص است مشابه نمایندگی که قائم به شخص است و غیر قابل واگذاری. اصرار بر شرکتی کردن آن ورای روش قانون است. این بند خلاف رویه های قبلی مورد تصویب خود آیین نامه هم هست. چون در همین آیین نامه پذیرفته بود که دستگاه	۷- در صورت واگذاری ارزیابی کیفی به کمیته فنی بازرگانی، تعیین نهایی اعضای این کمیته.

ردیف	نشانی مقرر	متن کنونی از آیین نامه (مقرر)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
			مناقصه گزار یا دست کم دستگاه مرکزی انجام دهد و این بند پس با یک «در صورت لزوم» باید همراه می شود. اما اصرار به ورود مدیریت طرح باعث بروز این اشتباه شده است.	
۷	[الف/۱۰/ج ۱۲]	ماده (۱۰) - حداقل تعداد مناقصه گران در فهرست کوتاه الف) حداقل تعداد مناقصه گران واجد شرایط (فهرست کوتاه) برای دعوت به مناقصه محدود به شرح زیر تعیین می شود:	فهرست کوتاه که خروجی یا نتیجه ارزیابی کیفی است نباید محدود و محصور شود فقط به مناقصه محدود.	الف) شرط لازم آنکه فهرست کوتاه حاصل از یک مناقصه بتواند مبنای برگزاری مناقصات محدود آینده (موضوع بند «ب» ماده ۲۶ قانون) قرار بگیرد آن است که حداقل تعداد مناقصه گران آن، به شرح زیر باشد:
۸	[ب/۱۰/ج ۱۲]	ب) در صورتی که تعداد افراد واجد شرایط به حد نصاب نرسد، برای یک بار فرآیند ارزیابی تجدید می شود و در ارزیابی دوم با حداقل دو مناقصه گر که دارای بالاترین امتیاز باشند، مناقصه برگزار می شود	اولاً در [الف/۸/ج ۱۲] آمده است: «۹- حداقل امتیاز قابل قبول برای دعوت به مناقصه.» پس نمی توان در مراحل بعد این حداقل را نادیده گرفت و مناقصه گرانی را صرفاً به دلیل بالاتر بودن از دیگران پذیرفت. ثانیاً فرآیند ارزیابی تجدید می شود، آیا یعنی: - معیارها بازنگری و تجدیدنظر می شود؟ - فراخوان مجدد داده می شود؟ - شرکت های قبلی باید مراحل را طی کنند؟	ب) در صورتی که تعداد افراد واجد شرایط به حد نصاب تعیین شده در اسناد مناقصه نرسد، آگهی ارزیابی دوبار دیگر منتشر می شود و در ارزیابی دوم به هر تعداد بیشتر از یک مناقصه گر که دارای امتیازی بیش از حداقل امتیاز قابل قبول برای دعوت به مناقصه باشند، مناقصه برگزار می شود تبصره: بازنگری در معیارها و روش ارزیابی کیفی (در راستای تسهیل معیارها) پیش از انتشار آگهی مجدد بنا به تشخیص دستگاه مناقصه گزار بلامانع است.
۹	[۱۱/ج ۱۲]	ماده (۱۱) - ارزیابی ساده الف) در مناقصات پیمانکاری یک مرحله ای، در صورتیکه برآورد هزینه اجرای کار از بیست برابر نصاب معاملات متوسط تجاوز نکند، ارزیابی کیفی مناقصه گران (محدود به رعایت ماده «۲۲» این آیین نامه) از سوی مناقصه گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی - بازرگانی انجام می شود. ب) در مناقصات یک مرحله ای تأمین کالا، در صورتیکه برآورد خرید از بیست برابر نصاب معاملات متوسط تجاوز نکند، ارزیابی کیفی تأمین کنندگان (محدود به رعایت ماده «۲۷» این آیین نامه) از سوی مناقصه گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی - بازرگانی انجام می شود.	پراترها به چه معنی هستند؟ چه معنی و کارکردی دارند؟ ارزیابی کیفی با معیارهای قانونی مندرج در ماده (۱۲) قانون برای معاملات زیر بیست برابر نصاب مزبور، آیا ممنوع است؟ اساساً ارزیابی کیفی امری اجباری است یا اختیاری (در صورت لزوم)؟	حذف ماده (۱۱)
۱۰	[الف/۱۲/ج ۱۲]	الف) در موارد زیر می توان بر اساس ماده (۲۶) قانون، از	طبق ماده (۲۶) قانون برگزاری مناقصات:	«مدت اعتبار ارزیابی کیفی»

ردیف	نشانی مقررہ	متن کنونی از آیین‌نامه (مقررہ)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
	و به‌ویژه [۲/الف/۱۲/ج ۱۲]	فهرست‌های مناقصه‌گران صلاحیت‌دار که قبلاً تهیه شده‌است، استفاده‌کرد: ۱. در مناقصات پیمانکاری در صورتی که بیش از دو سال از تاریخ ارزیابی کیفی و تهیه فهرست کوتاه در رشته و پایه مربوط نگذشته باشد. ۲. در مناقصات تأمین کالا در صورت استفاده از فهرست تأمین‌کنندگان صلاحیت‌دار دستگاه مرکزی که با رعایت آیین‌نامه اجرایی بند «الف» ماده (۲۶) قانون تهیه شده‌باشد. ب) در صورت استفاده از فهرست‌های موضوع بند «الف» این ماده، نیازی به انتشار آگهی نیست و فراخوان مناقصه از طریق دعوت‌نامه انجام‌می‌شود و در این صورت لازم است که مستندهای مربوط به فهرست‌های یادشده در صورتجلسه پایانی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران قیدشود.	«مناقصه محدود با رعایت مواد (۴) و (۱۳) در موارد زیر برگزارمی‌شود: الف) وجود فهرست‌های مناقصه‌گران صلاحیت‌دار معرفی‌شده توسط مراجع ذیصلاح دولتی. تهیه این فهرست با رعایت اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیت‌دار برابر آئین‌نامه‌ای است که با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. ب) وجود فهرست کوتاه مناقصه‌گران صلاحیت‌دار که طبق ماده (۱۲) این قانون حداکثر دو سال قبل تهیه شده‌باشد. در مناقصه محدود نیازی به انتشار آگهی (انجام ترتیبات موضوع بندهای «ب»، «ج» و «د» ماده (۱۳)) این قانون نیست.» آیین‌نامه فهرست‌های موضوع بند «الف» ماده (۲۶) قانون را که در هر دو زمینه پیمانکاری (در مفهوم گسترده آن) و تأمین کالا کاربرد داشته‌است، محدود کرده به فقط تأمین کالا و نیز فهرست‌های موضوع بند «ب» ماده (۲۶) قانون را که در هر دو زمینه یادشده کاربرد داشته است محدود کرده‌است به زمینه پیمانکاری خاص مورد نظر خود. این هم مغایر اصول فنی است و هم خلاف قانون.	الف) برای آنکه فهرست کوتاه حاصل از ارزیابی کیفی، برای برگزاری مناقصات محدود (تا حداکثر ۲ سال بعد) معتبر و قابل استفاده باشد مناقصه‌گزار باید موضوع استفاده از فهرست کوتاه در مناقصات آینده را در آگهی مناقصه (یا «هر آگهی منجر یا مشتمل بر ارزیابی کیفی») اعلام کند و همچنین موارد زیر را درباره‌ی مناقصات محدود آینده در آگهی ذکر کرده‌باشد: ۱- نوع محصول یا کار مورد نظر (مشابه رشته و رشته) در مناقصات محدود آینده، ۲- حجم و ابعاد محصول یا کار یا دامنه‌ی مبلغ مناقصات محدود آینده (مشابه پایه). ب) کلیه‌ی اشخاص داوطلب شرکت در مناقصات محدودی که با فهرست کوتاه دارای شرایط بند «الف» این ماده برگزار خواهدشد، مجاز هستند در مدت ۲ ساله‌ی اعتبار آن فهرست، اسناد استعلام ارزیابی را درخواست، دریافت، تکمیل و به مناقصه‌گزار تسلیم‌نمایند. مناقصه‌گزار باید ارزیابی کیفی این دسته از داوطلبان را حداکثر در دوره‌های ۶ ماهه و با شرایط برابر با مناقصه‌گران قبلی انجام‌دهد و نتایج را به‌طریق مشابه اعلام‌نماید و فهرست را تکمیل کند و برای دعوت به مناقصات محدود آینده از این فهرست تکمیل‌شده استفاده‌کند. پ) در صورت برگزاری ارزیابی کیفی جدید عموم داوطلبان، داده‌های بخشهای مشابه و تکراری (مستندات ابرازی هر مناقصه‌گر)، در صورت درخواست آن مناقصه‌گر و قبول مناقصه‌گزار و اگر بیش از ۲ سال از ارزیابی قبلی نگذشته‌باشد، در دفعات بعدی ارزیابی کیفی معتبر خواهدبود.»
۱۱	[۱۶/ج ۱۲]	ماده (۱۶) - معیارهای ارزیابی پیمانکاران الف) معیارهای عمومی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در کارهای پیمانکاری حداقل به‌شرح زیر است:	طبق قانون برگزاری مناقصات: «ماده (۱۲) - ارزیابی کیفی مناقصه‌گران الف) در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید موارد زیر لحاظ‌شود:	ماده‌ی ۱۶ - معیارهای ارزیابی کیفی پیمانکاران: الف) سه معیار همیشگی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در کارهای پیمانکاری به شرح زیر است:

ردیف	نشانی مقرر	متن کنونی از آیین نامه (مقرر)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
		۱. تجربه (سابقه اجرایی) و دانش در زمینه موردنظر. ۲. حسن سابقه در کارهای قبلی. ۳. توان مالی. ب) در کارهای پیمانکاری که برآورد آنها بیش از بیست برابر نصاب معاملات متوسط باشد، علاوه بر معیارهای مذکور در بند «الف»، باید حداقل معیارهای زیر نیز لحاظ شود: ۱. توان تجهیزاتی. ۲. توان فنی و برنامه ریزی. ج) در کارهای پیمانکاری «طرح و ساخت» و پیمانکاری بهره برداری» علاوه بر معیارهای بندهای «الف» و «ب» این ماده، برای ارزیابی کیفی مناقصه گران، باید حداقل معیارهای زیر نیز لحاظ شود: ۱. دانش فنی در زمینه مطالعه و طراحی. ۲. تجربه در زمینه تأمین کالا. ۳. توان مدیریتی.	۱. تضمین کیفیت خدمات و محصولات. ۲. داشتن تجربه و دانش در زمینه موردنظر. ۳. حسن سابقه. ۴. داشتن پروانه کار یا گواهینامه های صلاحیت، در صورت لزوم. ۵. توان مالی متقاضی برای انجام کار در صورت لزوم. ج) سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاه های اجرایی حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون آیین نامه اجرایی ارزیابی کیفی مناقصه گران را با رعایت موازین مقرر در این ماده که بیانگر شاخص های اندازه گیری و روش ارزیابی مناقصه گران باشد تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند. بند «الف» ماده (۱۲) قانون در تعیین معیارهای ارزیابی کیفی کاملاً حصری نوشته شده است. یعنی در قانون علاوه بر سه معیار اجباری و همیشگی، دو معیار اختیاری و موردی نیز مقرر شده است. هر مقرر دیگر باید این شرایط را رعایت کند. آیین نامه از این چارچوب قانونی خارج شده است. در حال حاضر معیارها با قانون مغایر و روشهای ارزیابی و اندازه گیری آنها نیز دچار انواع ابهام و اشکال است.	۱- تضمین کیفیت خدمات و محصولات به معنی ... (با وزن نسبی ۲۰ تا ۴۰ درصد) ۲- داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر که شامل است بر ... و نیز ... (با وزن نسبی ۲۰ تا ۴۰ درصد) ۳- حسن سابقه به معنی ... (با وزن نسبی ۲۰ تا ۴۰ درصد) ب) در کارهای ... لازم است که داشتن پروانه ی کار یا گواهینامه ی صلاحیت از ... نیز به عنوان یک معیارهای ارزیابی محسوب گردد. (با وزن نسبی ۱۵ تا ۳۰ درصد) پ) در کارهای ... لازم است که توان مالی متقاضی نیز به عنوان یکی از معیارهای ارزیابی محسوب گردد. (با وزن نسبی ۳۰ تا ۱۵ درصد) ت) مناقصه گزار موظف است در شیوه نامه ی ارزیابی کیفی مناقصه گران (شامل معیارها و روشهای ارزیابی، موضوع جزء ۸ بند «ب» ماده ی ۱۴ قانون) علاوه بر اعلان وزن هر معیار حداقل امتیاز قابل قبول برای آن معیار را نیز اعلان کند. مناقصه گرانی دارای توان انجام تعهدات محسوب می شوند که علاوه بر کسب حداقل امتیاز کل ارزیابی کیفی، در هریک از معیارها نیز حداقل امتیاز مقرر آن معیار را کسب کرده باشند.
۱۲	[۱۲/۲۴ ج]	ماده ۲۴. معیارهای ارزیابی تأمین کنندگان الف) ارزیابی کیفی تأمین کنندگان بر اساس حداقل معیارهای زیر انجام می شود: ۱. توان مالی. ۲. ارزیابی مشتریان قبلی و حسن شهرت. ۳. استانداردهای تولید. ۴- داشتن تجربه و دانش در زمینه موردنظر. ۵- حسن سابقه. ۶- تضمین کیفیت خدمات و محصولات. ب) اگر مبلغ برآوردی تأمین کالا بیش از بیست برابر نصاب	این ماده از آیین نامه نیز از چارچوب قانونی مربوطه خارج شده است. ماده (۱۳) قانون برگزاری مناقصات به شرح زیر انشا شده است: «ماده (۱۳) - فراخوان مناقصه: الف) مفاد فراخوان مناقصه حداقل باید شامل موارد زیر باشد» که لفظ «حداقل» نشانه تمثیلی بودن یا قابلیت افزایش مواردی به موارد مصرح در بند «الف» این ماده است. بند «ب» ماده (۱۴) قانون برگزاری مناقصات نیز گرچه در صدر آن نوشته شده است «ب) اسناد مناقصه شامل موارد زیر است:» و در آن نشانه ای از قابلیت افزایش یا نگارش تمثیلی	ساختار این ماده نیز باید به شرح اصلاح شده در ماده ی ۱۶ اصلاح شود.

ردیف	نشانی مقرر	متن کنونی از آیین نامه (مقرر)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
		معاملات متوسط باشد، علاوه بر معیارهای بند « الف » این ماده، باید معیارهای زیر نیز منظور شود: ۱. نظام کیفیت و نحوه تضمین محصولات (گارانتی). ۲. ظرفیت تولید. پ) چنانچه به تشخیص مناقصه‌گزار معیارهای دیگری علاوه بر معیارهای یاد شده در بند « الف » این ماده لازم باشد، اهمیت وزنی و روش امتیازدهی باید در استعمال ارزیابی تشریح شود.	نیست اما در انتهای بند «ب» ماده (۱۴) و به عنوان جزء ۱۲ آن آمده‌است که: «سایر اسنادی که به تشخیص مناقصه‌گزار لازم باشد». عقلاً هم می‌توان دلایلی آورد که قانونگذار اراده‌اش بر حصری نبودن این دو ماده تعلق نگرفته‌باشد. اما در ماده (۱۲) هیچ نشانه و لفظی دال بر تمثیلی بودن بند «الف» وجود ندارد بلکه حساسیت قانونگذار در تعیین حتی دو معیار اختیاری و موردی نشانه اراده وی بر تعیین حصری معیارهای ارزیابی کیفی است.	
		ماده ۱۷- ارزیابی تجربه پیمانکاران الف - ارزیابی تجربه پیمانکار (سابقه اجرایی) بر اساس اطلاعات مربوط به تعداد و نوع کارهای مشابه انجام شده در رشته و زمینه کار در پنج سال گذشته تعیین می‌شود. حداکثر امتیاز در صورتی احراز می‌شود که چهار کار مشابه با حجم معادل یا بیشتر از موضوع مناقصه توسط پیمانکار اجرا شده باشد و برای مقادیر کمتر، امتیاز تجربه به تناسب کاهش می‌یابد. تبصره - اگر متقاضیان ارزیابی دارای تجربه قابل مقایسه با پروژه پیشنهادی باشند، نباید آنها را تنها به دلیل نداشتن تجربه اجرایی دقیقاً مشابه پروژه مورد مناقصه حذف کرد. ب - در استعمال ارزیابی مناقصاتی که مبلغ برآوردی آنها بیش از یکصد برابر مبلغ معاملات متوسط باشد، برای امتیازدهی تجربه می‌توان تعداد و حجم کارهای واجد امتیاز را کمتر از موارد مذکور در بند « الف » این ماده تعیین کرد.		ماده‌ی ۱۷ ارزیابی تجربه‌ی پیمانکاران: الف- ارزیابی تجربه (سابقه اجرایی) براساس اطلاعات کارهای دارای تشابه محتوایی و تناسب حجمی و تقارن زمانی انجام می‌شود. ب) روش تشخیص تشابه محتوایی را مناقصه‌گزار باید با تفکیک کارها در دسته‌ی کارهای دقیقاً مشابه (داری ضریب تشابه ۱۰۰٪) و دسته‌ی کارهای کاملاً مغایر (با ضریب تشابه صفر) و حداقل یک دسته‌ی میانی با ضریب تشابه بین صفر تا صد درصد در اسناد ارزیابی کیفی به‌وضوح تعریف و نیز نمونه‌هایی از هر دسته را ذکر نماید. مواردی که خارج از نمونه‌های مذکور باشد براساس تعاریف یادشده به یکی از این دسته‌ها منتسب می‌شود. توضیح اینکه ملاک انتساب صرف اسامی کارها نیست و محتوای قرارداد یا شرح خدمات مبنای تعیین دسته و ضریب تشابه آن کار است. پ) کارهایی دارای تقارن زمانی محسوب می‌شوند که پایان مدت اولیه‌ی آنها پس از تاریخ مبنا بوده‌باشد. تبصره: «تاریخ مبنا» برابر است با هفت سال قبل از آخرین مهلت تسلیم اسناد یا پاسخهای استعمال ارزیابی کیفی به مناقصه‌گزار است. ت) تناسب حجمی کار انجام‌شده از حاصلضرب درصد پیشرفت کار تا هنگام اظهار پیمانکار (که بدیهی است قبل از تاریخ تحویل اسناد باید باشد) در نسبت مبلغ اولیه قرارداد تقسیم بر مبلغ برآوردی مناقصه‌ی در حال برگزاری به دست می‌آید.

ردیف	نشانی مقررہ	متن کنونی از آیین نامہ (مقررہ)	نقد و بررسی متن کنونی	اصلاح پیشنهادی
				ت) حداکثر امتیاز در صورتی احراز می شود که مناقصه گر چهار کار با موضوع مشابه و حجم مالی معادل یا بیشتر از مبلغ برآورد مناقصه را به میزان صددرصد به انجام رسانده باشد. (حجم قرارداد کنونی/حجم کار انجام شده) ✖ ضریب تشابه (حجم قرارداد کنونی/مبلغ اولیه ✖ درصد پیشرفت) ✖ ضریب تشابه [[فرمول]] [نمودار] [مثال]